

Til
Fiskeridirektoratet

Vår dato: 31.03.2022

Høring - Forslag til ny forskrift om fiskeritillatelser og kvotefaktorer

Sjømat Norge viser til Fiskeridirektoratets høring av forslag til ny forskrift om fiskeritillatelser og kvotefaktorer. Høringen gjennomføres som en del av oppfølgingen av kvotemeldingen som Stortinget vedtok i 2020.

Den nye forskriften skal erstatte fire gamle; konsesjonsforskriften, deltakerforskriften, forskrift om strukturkvoteordning for havfiskeflåten og forskrift om spesielle kvoteordninger for kystfiskeflåten. I utkastet til ny forskrift foreslås det en omlegging fra deltakeradganger og konsesjoner til fiskeritillatelser, sammenslåing av grupper og innføring av faste kvotefaktorer for hvert enkelt fartøy.

Sjømat Norge har følgende kommentarer til forslagene:

Overgang fra årlige deltakeradganger og spesielle tillatelser til fiskeritillatelser

Etter Sjømat Norges vurdering vil en overgang fra årlige deltakeradganger og spesielle tillatelser til fiskeritillatelser kunne være en forenkling. Innføring av fiskeritillatelser vil imidlertid rydde vei for nye løsninger i fremtiden som kan ha innvirkning på både flåtestruktur og landingsmønster. Vi mener likevel at en innføring av fiskeritillatelser for fiskeflåten vil kunne være hensiktsmessig.

Forslag om sammenslåing av tillatelser

I høringsnotatet er det skissert løsninger for sammenslåing av torsketrål og seitrålgruppen, sammenslåing av ringnot, pelagisk trål og nordsjøtrål, samt sammenslåing / harmonisering av not og garn/snøregruppen i fisket etter makrell.

En sammenslåing av gruppene vil øke muligheten for ytterligere strukturering siden kvotetakenes økes (eksempelvis for pelagisk trål og ringnot), og antall fartøy som kan struktureres øker (flere potensielle «partnere»). Det er også grunn til å anta at sammenslåing av grupper vil kunne medføre press på nye hevinger av kvotetakenes.

Det har vært et mål for Sjømat Norge å sikre en fortsatt differensiert flåte og at det ikke åpnes for ytterligere strukturering av flåten. En åpning for sammenslåing av tillatelser vil kunne få konsekvenser for flåtestruktur og landingsmønster. Det er for eksempel grunn

til å tro at fisket etter øyepål og kolmule i Nordsjøen vil bli kraftig redusert dersom det åpnes for sammenslåing av tillatelser i det pelagiske fiskeriet. Det vil få store konsekvenser for mel/oljenæringen dersom dette råstoffet faller bort. Økt mulighet til sammenslåing av tillatelser kan også føre til at andre «marginale» fiskerier velges bort, og at råstoff dermed går tapt for industrien. Det er ikke avklart hvordan tilbakefallet av strukturgevinster skal håndteres. I flåten har det vært en forventning og forutsetning av strukturgevinsten skal tilfalle gruppa. Før det er mulig å vurdere konsekvensene for landindustrien av eventuelle sammenslåinger må dette avklares.

Etter Sjømat Norges vurdering kan det ikke åpnes for sammenslåing av tillatelser før det er avklart hvordan hjemfallet av strukturkvoter skal håndteres. Videre må en eventuell åpning for sammenslåing innrettes slik at den ikke legger til rette for utilsiktet økt strukturering av flåten.

Overgang til faste kvotefaktorer

For forvaltningen vil det kunne være en forenkling å innføre faste og gjennomgående kvotefaktorer for alle fartøy i lukkede fiskerier. Innføring av faste kvotefaktorer vil etter Sjømat Norges vurdering medføre at etablerte kvotestiger i reguleringsgruppene avvikes. Disse stigenes har sikret at kystflåten tildeles en større andel om totalkvoten av for eksempel torsk, nvg-sild og makrell er lav, og at havfiskeflåtens andel øker ved høye kvotenivåer. Det er uheldig om denne fleksibiliteten ved kvotetildeling fjernes.

Faste kvotefaktorer vil videre kunne redusere forvaltningens mulighet til å innføre og videreføre ulike tiltak som ferskfiskordninger, levendelagring etc, siden slike ordninger må belastes totalkvoten etter en eventuell overgang til faste kvotefaktorer.

Sjømat Norge er kjent med at det er nedsatt et utvalg for å lage en ny kvotemelding. Vi forventer at det forbindelse med dette vil bli gjort nye og grundige vurderinger av blant annet oppheving av kvotestigene, overgang fra hjemmelslengde til faktisk lengde med vanntette skott mellom lengdegruppene, og tilbakefall av strukturgevinst. Med bakgrunn i dette, og usikkerheten om strukturgevinsten, bør det ikke åpnes for verken sammenslåing av grupper eller innføres en ordning der totalkvoten fordeles ved bruk av faste kvotefaktorer før «Kvotemelding 2.0» er ferdig behandlet. Før disse avklaringene er det etter Sjømat Norges vurdering ikke hensiktsmessig å innføre en ordning der totalkvoten fordeles med en «felles valuta».

Det kan likevel være fornuftig, og en forenkling, at dagens struktur med gruppekvoter og undergruppekvoter beholdes, men at kvoten innenfor den enkelte gruppe fordeles med faste kvotefaktorer. Det vil i liten grad rokke ved de etablerte kvotestigene, ikke være til hinder for ulike ordninger, og vil i tillegg kunne berede grunnen for at hele totalkvoten fordeles etter samme prinsipp når nødvendige avklaringer er gjort.

Oppsummering

Etter Sjømat Norges vurdering vil en overgang fra årlige deltakeradganger til fiskeritillatelser være en forenkling av regelverket, uten at det har negative konsekvenser for industrien. Det kan innføres faste kvotefaktorer innenfor dagens reguleringsgrupper, men innføring av faste kvotefaktorer til fordeling av totalkvoten, og åpning for sammenslåing av grupper, må settes på vent inntil «Kvotemelding 2.0» er behandlet. På generelt grunnlag er landindustrien ikke tjent med ytterligere strukturering og eierkonsentrasjon i flåten.

Det er en stor svakhet at det i høringsnotatet fra Fiskeridirektoratet på 130 sider om ny forskrift om fiskeritillatelser og kvotefaktorer ikke er foretatt en eneste vurdering av hvilke konsekvenser forslagene vil ha for industrien. Sjømat Norge er svært skuffet over fraværet av konsekvensanalyser av de foreslåtte tiltakene. Sjømat Norge krever at det etableres en ny praksis der slike konsekvensvurderinger skal inngå som en naturlig del av alle fremtidige høringsnotat som omhandler råstofftilgangen til landindustrien. Vi viser også til Riksrevisjonens undersøkelse av kvotesystemet i kyst- og havfisket (Dokument 3:6 (2019–2020)). Ett av hovedfunnene i denne undersøkelsen er at myndighetene ikke i tilstrekkelig grad har vurdert hvordan endringene i kvotesystemet vil påvirke fiskeriaktiviteten i kystsamfunnene.

Vennlig hilsen
Sjømat Norge

Stine Akselsen

Kyrre Dale